

משרד הכלכלה והתעשייה
מינהל סחר חוץ

איטליה

סקירה כלכלית

2020

רקע ונתונים כלליים¹

שטח: 300,000 ק"מ² (73 מתוך 254)

ישראל 20,770 קמ"ר (154 מתוך 254)

אוכלוסייה: 60.4 מיליון

עיר בירה: Rome

משטר: רפובליקה פרלמנטרית

נשיא - Sergio Mattarella

ראש ממשלה - Giuseppe Conte

שפה רשמית: איטלקית

מטבע: אירו

יחס המרה המטבע המקומי לדולר

1 דולר = 0.899 אירו

גאוגרפיה:

איטליה היא חצי אי בים התיכון בדרום אירופה שצורתה כמגף.

בצפון מתחברת להרי האלפים לאחריהם יש את עמק הפה הגדול ולאחריו ארץ שטוחה ברובה.

ישנם שני איים גדולים – סיציליה וסרדניה.

לאיטליה גבול עם שווייץ, צרפת, אוסטריה, סלובניה וכן בתוכה יש שתי מדינות קטנות הוותיקן

וסן מרינו. נתיבי הסחר הימיים והיבשתיים נגישים ונוחים מאוד.

¹ CIA The World Factbook ,The World Bank

אינדיקטורים כלכליים מרכזיים לשנת 2018

ישראל	איטליה	אינדיקאטור
369.84	2,010	תמ"ג נומינלי GDP, current prices Billions of U.S. dollars
37,970	42,798	תמ"ג לנפש במונחי PPP Purchasing power parity; international dollars per capita
3.3% - 2018 3.5% - 2017 4% - 2016	0.9% - 2018 1.5% - 2017 0.9% - 2016	שיעור הצמיחה הכלכלית real GDP growth
1.3% - 2019 0.8% (annual percentage change)	1.3% (annual percentage change) <u>1% - 2019</u>	שיעור האינפלציה Inflation rate, average consumer prices
3.9%	10.3	שיעור האבטלה
49	58	קלות עשיית עסקים ציון בין 1-190 כאשר ציון נמוך מבטא תוצאה טובה
5.3	4.5	מדד התחרותיות ציון מ- 1-7 7 מבטא את הציון הטוב ביותר
AA-	BBB	דירוג אשראי S&P

רקע כללי / כלכלי

- חלק מגוש היורו
- היצוא - מנוע הצמיחה של המדינה
- מדיניות כלכלית לא יציבה עם אתגרים למול מדיניות האיחוד האירופי
- ישנה יציבות פוליטית זמנית לאחר שינויים במבנה הקואליציה בשנה האחרונה.
- חוב ציבורי גבוה שיוצר אי יציבות באיטליה ובאיחוד האירופי ומעלה את עלות הכסף וההלוואות

איטליה היא חלק מהאיחוד האירופי הכלכלי המונה 28 מדינות, מתוכן 19 עם מטבע משותף ומדיניות כלכלית משותפת. האיחוד האירופי כולל רק 7% מאוכלוסיית העולם אבל הוא אחד משלושת השחקנים המרכזיים בתחום הסחר ותופס נפח של 16% מהסחר העולמי, כאשר 64% מהסחר מתבצע בתוך האיחוד האירופאי.

היצוא הוא המקור המרכזי של התוצר האיטלקי והוא הסיבה לגידול בו בשנים האחרונות. הגידול ביצוא הביא לאיזון בתוצר, חרף הירידה בתחומים אחרים. בנוסף, בתקופה האחרונה נרשם גידול ביצוא מאיטליה למדינות מחוץ לגוש האירו.

איטליה סובלת מחוב ציבורי של למעלה מ-130% מהתוצר שמקשה על הפעילות הכלכלית וההלוואות, וכן מהווה סכנה לכל גוש האירו בכל פעם שיש משבר כלכלי ומימון החוב עומד בספק. חשוב לציין שבניגוד ליוון, החיסכון הפרטי באיטליה הינו הגבוה באירופה ויכול לכסות את הגרעון הציבורי.

הבחירות בשנת 2018 הביאו לשינוי משמעותי ביחסי הכוחות הפוליטיים ובמדיניות הכלכלית באיטליה. שתי מפלגות עם מספר דומה של תומכים הקימו קואליציה – מפלגת הימין Lega ומפלגת חמשת הכוכבים. נכון לסוף 2019 הצטרפה המפלגה הדמוקרטית לשלטון וחברה לקואליציה יחד עם מפלגת חמשת הכוכבים, מפלגת הימין פרשה. כיום, לאחר יציאתה של מפלגת הימין מהממשלה, המדיניות הפכה לפרו-אירופאית יותר.

המצב הפוליטי נשאר עדין מכיוון שע"פ הסקרים והתוצאות של הבחירות המקומיות מפלגת הימין נמצאת בעליה והייתה זוכה בבחירות לו נערכו היום. לעומת זאת מפלגת חמשת הכוכבים שבשלטון התמוטטה בבחירות המקומיות. בשל מצב זה לא ברור כמה זמן תישאר ממשלה זו בשלטון. חברות דירוג האשראי הביעו דאגה מהמצב הכלכלי ומהמדיניות הכלכלית ולכן העמידו את דירוג האשראי על רמה נמוכה יחסית של BBB.

רמת התעסוקה באיטליה קבועה עם אחוז אבטלה גבוה אצל הצעירים של כ-37% ובסך הכל 10% בממוצע. האינפלציה נמצאת ברמה נמוכה מאוד מבחינה היסטורית.

הנקודות המרכזיות לגבי הכלכלה האיטלקית –

- הכלכלה התשיעית בגודלה בעולם
- חברות קטנות ובינוניות הן הרוב המוחלט של העסקים
- קיים חוב ציבורי גדול של 130% המשפיע על עלות ההלוואות
- הבדלים מהותיים בין הכלכלה בצפון המדינה ובדרומה
- פעילות נרחבת של שוק אפור ובירוקרטיה
- שוק העבודה לא גמיש

הכלכלה האיטלקית היא אחת מהגדולות והחזקות בעולם. תחום השירותים מפותח מאוד ומוביל את הכלכלה מבחינת מועסקים ותוצר. תיירות, מסחר ושירותים עסקיים הם התחומים הבולטים.

מבחינת ייצור איטליה היא מובילה עולמית בתחומים הבאים:

מכוונות - רכב, אוטונועים, מכוונות לתעשייה ומכשור ביתי

הגנה – מסוקים, מערכות הגנה, נשק קל ורכבים ממוגנים

כימיקלים – זיקוק נפט, גומי

אלקטרוניקה, אופנה וביגוד, עור, ריהוט, בניית אניות, טיפול במתכות, עיבוד מזון, יין וקוסמטיקה

החברות האיטלקיות כמעט כולן קטנות ובינוניות עם מספר קטן של חברות גדולות. עובדה זו הופכת רבות מהחברות להיות מובילות בתחומים ממוקדים וליכולות טובות ביצוא ושיווק בינ"ל ומצד שני ישנן רק מעט חברות שהן רב לאומיות.

נושא מרכזי שמכביד על הכלכלה האיטלקית הוא החוב הציבורי הגדול שהתרחב בשנים האחרונות וצפוי עוד לגדול בשל מדיניות ההרחבה של הממשלה הנוכחית. למרות תמיכת הבנק המרכזי של אירופה בכלכלה האיטלקית הריבית עדיין גבוהה ואינה מאפשרת צמיחה מהירה. חוסר האמון בשוק האיטלקי מבחוץ וממשלה שאינה מצליחה להוביל שינוי כלכלי פנימי ממשיכים להגביל את הכלכלה.

נושאים נוספים שמכבידים על הכלכלה האיטלקית הם סקטור ציבורי לא יעיל, פריון נמוך של חברות קטנות, שוק עבודה לא גמיש, מיסים גבוהים ורגולציה שמקשה על עשיית עסקים.

למרות האמור לעיל, יש הבדל מהותי בין הכלכלה של חמשת המחוזות העשירים בצפון איטליה לשאר חלקי איטליה. המחוזות בצפון איטליה דומים מבחינת הפריון והעוצמה הכלכלית לשוויץ וגרמניה.

ההבדלים האלו קיימים כבר מאז 1861 וקשורים לכל האינדקטורים הכלכליים – תוצר, יצוא, מאזן סחר, אבטלה ופריון. התוצר לאדם בדרום נמוך ב-15,600 אירו מאשר במחוזות בצפון.

תעשיות בולטות/ מאפייני הכלכלה המקומית²

נתוני הסחר של איטליה:

שנה	סכום יצוא לעולם במיליארדי דולרים	סכום יבוא מהעולם במיליארדי דולרים	גירעון מסחרי
2017	503.1	451.4	51.7
2016	461.5	404.6	56.9
2018	549	503.5	45.5

שותפות הסחר הגדולות לשנת 2018

יצוא

גרמניה	יצוא במיליארדי דולרים	אחוז מסך היצוא של המדינה	גירעון מסחרי במיליארדי דולרים
68.8	12.5%	-14.1	
57.5	10.3%	14.3	
50.1	9.1%	31.3	
28.5	5.2%	4.1	
28.1	3%	14.8	

מוצרי היצוא העיקריים:

איטליה היא היצואנית ה-7 בגודלה בעולם. היצוא הגבוה ביותר הוא בתחומים הבאים – מכונות לתעשייה, טקסטיל וביגוד, ריהוט, קוסמטיקה, שרותי הנדסה, מנועים, ציוד לתחבורה, כימיקלים, מזון, משקאות, טבק, מינרלים ומתכות.

² הלמ"ס, Un Comtrade

יבוא

גירעון מסחרי במיליארדי דולרים	אחוז מסך היבוא של המדינה	יבוא במיליארדי דולרים	
-14.1	16.3%	82.9	גרמניה
14.3	8.8%	43.2	צרפת
-21	7.1%	36.5	סין
-13.1	5.6%	26.8	הולנד
31.3	3.7%	18.8	ארה"ב

מוצרי היבוא העיקריים:

כימיקלים, ציוד הנדסה, ציוד לתחבורה, אנרגיה, מינרלים, טקסטיל וביגוד, מזון משקאות וטבק.

סקטורים מרכזיים בכלכלה

פינטק

תקופה זו היא נקודת מפנה בבנקאות באיטליה עם השקעות גדולות בשנת 2019 וצפי להשקעות נוספות בשנים הקרובות. ההתמקדות בטווח הקצר היא בתחומים של אבטחה וסייבר מצד אחד וניהול בסיסי נתונים ובנקאות מקוונת מצד שני. ההשקעות שנעשות הן גם לטווח ארוך בתחומים של בינה מלאכותית, רובוטיקה, מחשוב קוגניטיבי כדי ליצור מערכות אוטומטיות.

תקשורת וסייבר

איטליה היא השוק הרביעי בגודלו בתחום התקשורת באיחוד האירופי עם 43 מיליון איש (73% מהאוכלוסייה) מחוברים לאינטרנט, 34 מיליון פעילים ברשתות החברתיות ו 50 מיליון משתמשים בטלפונים סלולאריים. בדומה למדינות אחרות באיחוד האירופי, המודעות וההשקעות בנושאי סייבר גדלים בגלל גידול במספר התקיפות ורגולציית ה-GDPR האסדרה הכללית להגנה על מידע). גודל השוק של תוכנות לתחום הסייבר מוערך בכ400 מיליון יורו לשנה ומערכות פיזיות ויעוץ בכ200 מיליון יורו.

רכב

איטליה היא השוק הרביעי בגודלו באיחוד האירופי בתחום הרכב עם גודל שוק של 190 מיליארד יורו שהם כ 11% מהתוצר. מחוז פימונטה מרכז את מירב החברות וגם אחראי ל 50% מהפטנטים בתחום, שרובם מגיעים ממרכז הפיתוח של פיאת שבו 900 עובדים. אזור חשוב נוסף הוא עמק הרכב שנמצא במחוז אמליה רומנה בין בולוניה למודנה. באזור זה פועלות חברות כמו פרארי, מזרטי, למבורגיני, דוקטי, פגני ודלרה. האזור ידוע בנהגי המרוצים שלו אבל לא

משרד התחבורה והתעשייה

רק בהם. התעשייה ושרשרת האספקה מפותחים מאוד עם חלקי חילוף, מכונות, הנדסה וכל התמיכה בייצור ופעילות הספורט בתחום.

בדומה לענף הרכב במקומות אחרים בעולם, התחום עובר שינוי רדיקלי בכל הנוגע למנועים, אוטומציה, איסוף נתונים וניצול זמן השהות ברכב, כך שחברות הרכב משקיעות משאבים רבים בתחומים אלה.

מערכות בריאות וציוד רפואי

איטליה מתמודדת עם שלוש בעיות מוכרות במדינות המפותחות: הזדקנות האוכלוסיה, דרישה גוברת מצד האוכלוסיה לשרותי בריאות מעולים בחזית הטכנולוגיה ומהצד השני לחץ גובר על התקציבים המיועדים לבריאות.

מערכות הבריאות באיטליה מתקדמות בעיקר בצפון המדינה ולמשלה המרכזית ולמשלות המחוזיות יש עניין לשדרג את מערכות הבריאות שלהן כך שיעמדו באתגרים תוך צמצום העלויות.

מסיבה זו יש עניין בבריאות דיגיטלית וישנה תכנית תלת שנתית להכנת תשתיות לאומיות בתחום זה. הקווים המנחים בתחום מגיעים מהשלטון המרכזי והתקציב והביצוע נעשים במחוזות.

חקלאות

איטליה היא מעצמה הן בייצור חקלאי והן בענף המזון. בשנים האחרונות ישנה התמודדות עם שינויי האקלים בעיקר באספקה של מים וטיפול במים. במקביל התחרות בתחום החקלאי גדלה ויש עניין גובר בפתרונות של חקלאות מדייקת גם בגידולים מסורתיים.

תיירות³

איטליה היא המדינה החמישית הכי תיירותית בעולם, בשנת 2018 נכנסו לאיטליה למעלה מ 62 מיליון תיירים, מה שהכניס לכלכלה שלה כ-49 מיליארד דולר. בשנים האחרונות ההכנסות מהתיירות עולות בכ-7% כל שנה. תעשייה זו מהווה, נכון לשנת 2018 כ-6% מנפח כלכלתה.

³ נתונים מתוך ארגון התיירות העולמי של האו"ם.

הסכמים בילטרליים משמעותיים של איטליה עם יתר מדינות העולם

גוש סחר - האיחוד האירופי

ארגונים בינ"ל:

- OECD : מאז 1995

- WTO : מאז 1948

מדינות שאיתן לאיטליה יש הסכם סחר :

לאיטליה הסכמים כלכליים הנובעים מהשותפות שלה באיחוד האירופאי:
אלבניה, אלג'יריה, אנדורה, בוסניה הרצוגובינה, קמרון, קנדה, צ'ילה, קולומביה, פרו, חוף השנהב,
מצרים, איי פארו, גרוזיה, גאנה, איסלנד, ישראל, יפן, קוריאה, לבנון, מכסיקו, מולדביה, מונטנגרו,
נורבגיה, הרשות הפלסטינית, פפאו ניו גיניאה, פיג'י, מקדוניה, סן מרינו, סרביה, דרום אפריקה,
שוויץ, ליכטנשטיין, סוריה, תוניס, תורכיה, אוקראינה, הודו, אינדונזיה, מלזיה, מרוקו, פיליפינים,
סינגפור, תאילנד, ויאטנם.

יוזמות מרכזיות של ממשלת איטליה בשנתיים האחרונות

לאחרונה היו שינויים במבנה השלטון באיטליה בהן כניסת המפלגה הדמוקרטית לקואליציה
ופרישתה של מפלגת הימין, מה שהוביל גם לשינויים במדיניות הכלכלית שהפכה למתונה ופרו-
איחוד אירופאית יותר.

יוזמות שהיו בשנת 2019 כשמפלגת הימין הייתה בממשלה בוטלו או שלא מתקדמות כמו היוזמה
להפחתת המיסים.

יוזמות שנתרו הן פרישה בגיל מוקדם יחסית, עידוד עבודה, ושכר בסיס אוניברסלי עדיין
ממשיכים.

כמו כן נמשכת ההשקעה גדולה בתשתיות הכבישים לאחר האסון בג'נובה. הממשלה שמה את
התחום של בניה, רכב וחדשנות כנושאים שתרצה לקדם.

יחסי סחר ישראל - איטליה

יחסי הסחר בין ישראל לאיטליה נשארו דומים בשנים האחרונות עם שינויים קלים שנבעו מתהליכים כלכליים בעולם או בחברות ספציפיות.

איטליה היא מקור חשוב לישראל ליבוא מכשור ומכונות לתעשייה, רכבים, מזון, קוסמטיקה, ריהוט, ביגוד, אופנה ומוצרי צריכה. כמו כן, איטליה היא יעד תיירותי מוביל לישראלים. תמהיל זה אינו ייחודי לישראל אבל הביטוי שלו בסחר עם ישראל גדול ממדינות אחרות.

גם מבחינת היצוא ניתן לראות שתמהיל היצוא לאיטליה דומה למדינות אחרות בעולם. עם זאת, בזמן האחרון העולם העסקי באיטליה רואה בישראל מקור לחדשנות וטכנולוגיה ואנו עדים לזרם גדול של חברות שמגיע לארץ לבחינת טכנולוגיות. לאחרונה החברות הגדולות החלו לפתוח מרכזים קבועים בארץ. במקביל אנו רואים גל של השקעות שמבצעות חברות איטלקיות בישראל בתחומים שונים.

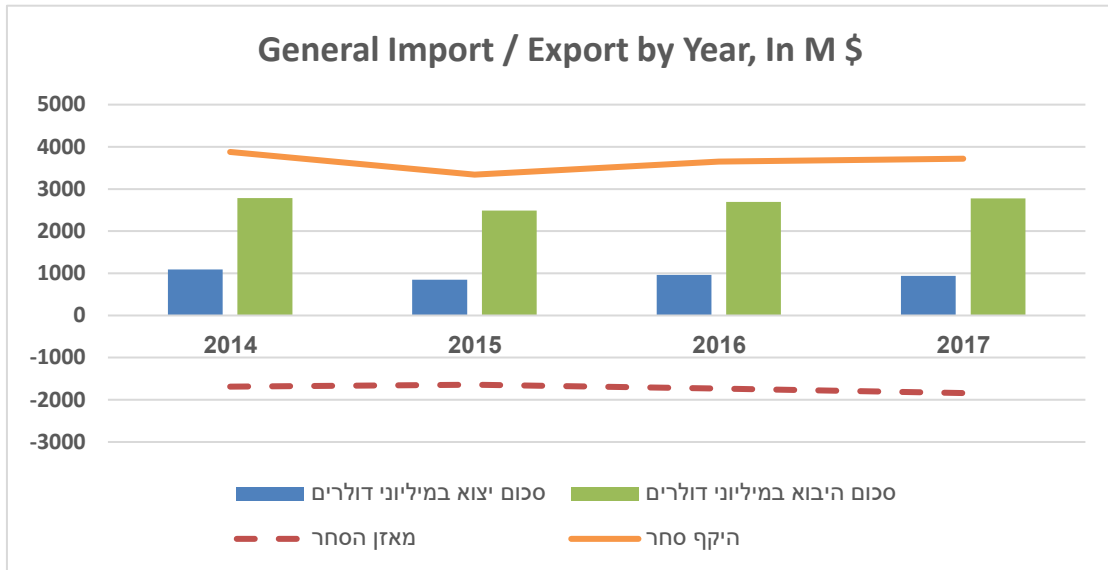
הבסיס המדעי וההנדסי המעולה באיטליה מוצא עניין רב בפיתוחים מישראל ולכן הסכם המו"פ בין המדינות הוא אחד מהפעילים והטובים ביותר שיש לישראל.

תחום נוסף שתומך ועוזר לקשר המיוחד בין ישראל לאיטליה הוא התחום הבטחוני. בשנים האחרונות נחתמו עסקאות ענק בהן ישראל ואיטליה רכשו זו מזו ציוד צבאי.

ממשלת ישראל וממשלת איטליה מקיימות אחת לשנה-שנתיים מפגש ממשלות בו עולים לדיון כל הנושאים בין ישראל לאיטליה.

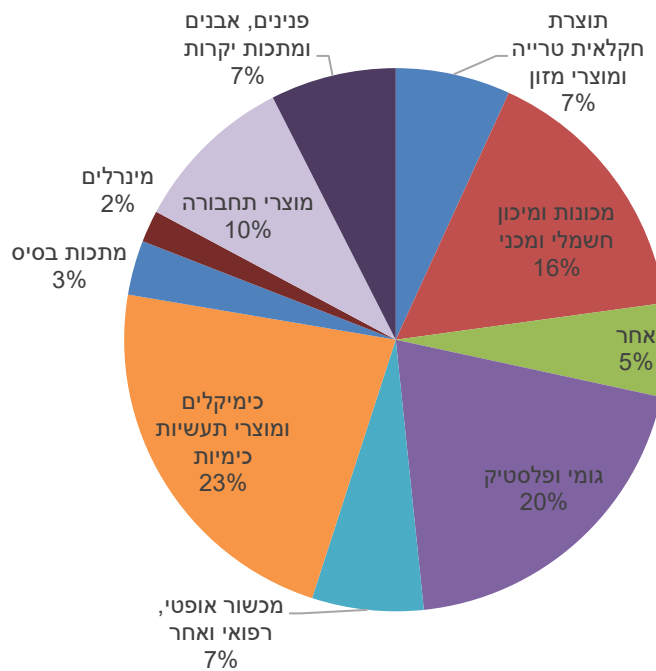
- **בטחון** – השקעה בכוח אדם וציוד במשטרה.
- **משפט** – רפורמה בבטחון האישי ואבטחה אישית נושא רגיש מאוד באיטליה.
- **הגירה** – מצד אחד לפשט ולזרז תהליכי הגירה ומצד שני בדיקות קפדניות יותר למבקשי מקלט וערעור על הוראות האיחוד לגבי מקלט אוטומטי למבקשי מקלט וטיפול באוניות של ארגוני זכויות אדם.

שנה	סכום יצוא במיליוני דולרים	אחוז היצוא מתוך סך היצוא הישראלי	סכום יבוא במיליוני דולרים	אחוז היבוא מתוך סך היבוא הישראלי	מאזן מסחרי	היקף סחר
2014	\$1,094	1.59%	\$2,784	3.85%	-\$1,691	\$3,878
2015	\$849	1.33%	\$2,491	4.01%	-\$1,642	\$3,340
2016	\$958	1.58%	\$2,694	4.09%	-\$1,735	\$3,652
2017	\$938	1.54%	\$2,778	4.02%	-\$1,840	\$3,716

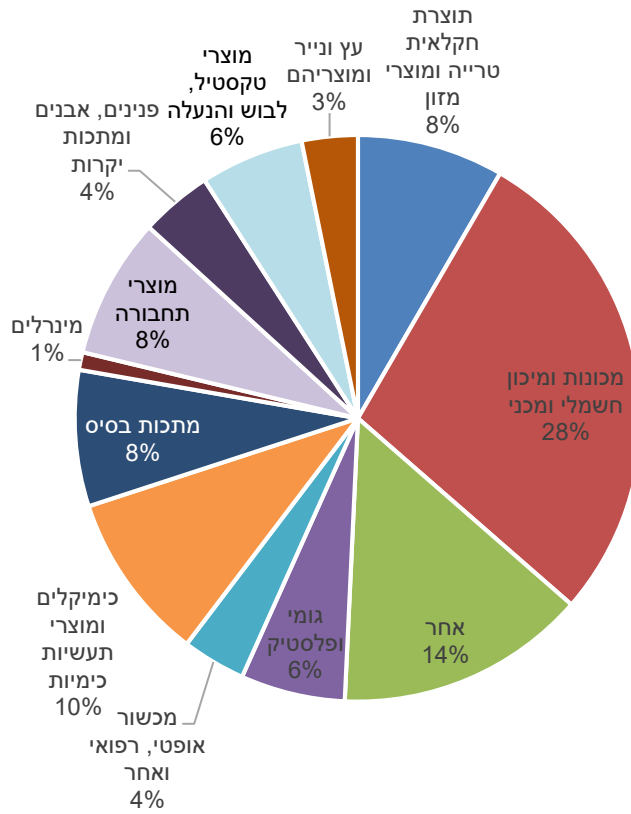

סקטורים עיקריים⁴

יצוא

⁴ הלמ"ס

הסכמי סחר הדדיים בין ישראל ואיטליה:

שם ההסכם	שנת חתימה על ההסכם	האם ההסכם בתוקף?
שתוף פעולה בתחום הבטחוני	2018	כן
הסכם מו"פ מדעי ותעשייתי	2002	כן
הסכם מניעת כפל מס על פעילות כלכלית	1998	כן
הסכם למניעת כפל מס בשילוח אווירי וימי	1957	כן
הסכם סחר חופשי	1975	כן

<http://www.infomercatiesteri.it>

תובנות נספח

הנספחות הכלכלית של ישראל באיטליה ממוקמת בצפון איטליה, במילאנו, כדי לתת מענה לעניין הרב שיש לחברות הישראליות בעיקר במחוזות הצפוניים של המדינה.

בשנים האחרונות אנו עדים בעניין רב בכל תחומי החדשנות הישראלית. החברות והממשלה האיטלקית רואים בטכנולוגיה והחדשנות הישראלית כמרכיב הכרחי בשמירה על היכולות הגבוהות של היצוא האיטלקי.

צוות הנספחות במילאנו ותיק עם רשת של קשרים נרחבת המאפשרת, לא רק לעשות חיבורים, אלא גם להגיע לתוצאות וסיפורי הצלחה.

הפרויקטים המעניינים ביותר לשנה זו:

- עבודה משותפת עם מחוז לומברדיה על בניית מערכת הבריאות העתידית
- תהליך מקצועי מול אגרונומים וחקלאים בתחומים מובילים באיטליה לשילוב טכנולוגיות בתחום של חקלאות מדייקת
- סייבר – השתלבות בתכנית הלאומית של איטליה בתחום ועבודה פרטנית עם החברות
- רכב – שותפות אסטרטגית עם ענף הרכב והאופנועים
- פינטק – עבודה ייחודית עם הבנקים וחברות הביטוח האיטלקיות
- קמעונאות – שילוב טכנולוגיות ישראליות בחברות הקמעונאיות הגדולות באיטליה